

El repte de les finances globals

JORDI FONT / Llicenciat en geografia i història

AVUI, 6 de juny del 2010

No ha estat només Zapatero. Els governs europeus, sense excepció, s'han notat, amb més o menys intensitat, la pistola al pit. Eren els mercats financers, mentre xiuxiuejaven a l'orella dels encanonats: "Vostès no ens acaben d'inspirar prou confiança: o emprenen un ajustament draconianà, que suposi abaixar el dèficit al 3% per al 2013, o els enfonsem ara mateix en la misèria". No hi fa res que aquesta veu coral inclogui els tons dels derivats financers més opacs, dels productes especulatius de destrucció massiva. No hi fa res tampoc que aquests productes hagin estat el desencadenant de la crisi ni que el consegüent pagament públic dels rescats bancaris hagi contribuït greument a l'increment dels dèficits estatals. L'acceptació incondicional i silenciosa dels governs fa pensar en la sort de l'ostatge, obligat a fer bondat i abocat a la síndrome d'Estocolm.

ANDRÉ BORG, MINISTRE SUEC de finances, ha gosat descarar-se i assenyalar les "manades de llops". I Felipe González, no gens suspecte de radicalitats, ha apuntat la recepta: "El sistema financer [...], que ens ha portat a aquesta catàstrofe, ha de ser regulat i controlat. La paradoxa es fa cada vegada més xocant per a tothom: els seus errors [dels actors financers] ens han portat a les operacions de rescat i, ara, ataquen els governs pels desequilibris que aquests rescats han provocat. S'ha de canviar el funcionament d'aquestes institucions, d'aquests fons sense control, d'aquestes figures plenes de fum i mentida".

SEMBLA CLAR QUE ELS GOVERNS, avui, han de fer, de manera inexcusable, el camí de l'ajustament. Però també és cert que no hi ha una sola manera de fer-ho i que podria fer-se de maneres més flexibles i progressives, que no frenessin la incipient represa, compatibles amb un paper públic dinamitzador, favorables a l'increment de l'ocupació i la demanda. Podria fer-se en uns altres terminis, sense els greus costos socials que causen les urgències imposades pels mercats financers.

JOHN MAYNARD KEYNES ens havia ensenyat a manejar el dèficit i a constatar que, dins de l'economia de mercat, era possible un predomini suficient de la política; que era viable un capitalisme regulat, capaç de compensar la llei del més fort, d'atendre els drets bàsics de les persones, de construir una societat basada en la llibertat i alhora en la justícia. Això va donar lloc a l'Estat de benestar, amb el qual l'Estat de dret, la democràcia, va guanyar un elevat grau de legitimitat a Europa: a més de ser la garantia d'una persona, un vot, havia esdevingut també l'eina de la redistribució de la riquesa, de la igualtat d'oportunitats, de la protecció social. Va ser l'era gloriosa de la socialdemocràcia europea.

AMB LA REVOLUCIÓ TECNOLÒGICA, però, l'economia ha saltat de l'àmbit estatal a l'àmbit global. És a dir, de la regulació a la desregulació i a la jungla, sense cap mena de governació democràtica, on impera la llei del més fort sense paliatius. Aquesta és la realitat que mostra l'espectacle dels governs democràtics de tots els colors encanonats contra la paret. Entre els quals, els governs d'esquerra, desposseïts del seu discurs regulador. En aquest cas, el buit narratiu és colossal i insuportable. Tothom, de grat o a desgrat, pot assumir restriccions, però ningú que no sigui un cínic no pot assumir la liquidació de tot horitzó desitjable. No és

el cas d'ara, però el mutisme que produeix la mordassa financera fa que ho sembli.

CAL TORNAR EN SI I RECUPERAR LA VEU. I dir ben clar que no podem limitar-nos a obeir el dictat dels mercats financers, sinó que afegim a aquest imponderable un discurs i unes polítiques que van més enllà, superadores d'aquest estat de coses: la culminació urgent de la Unió Europea i l'impuls d'una convergència global, amb els altres grans poders regionals del món, per tal d'establir un grau suficient de governació global, destinada a recuperar la preeminència de la política democràtica sobre l'economia, la preeminència de la responsabilitat moral sobre el cinisme. En primera instància, és un desafiament a l'esquerra, al socialisme democràtic. Però no tan sols: és també i sobretot un desafiament a la democràcia mateixa.